Ч. 69. Львів. Пятниця дня 24 марця (6 цьвітня) 1900. Річник IV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік 16 рублїв або 36 франків
на пів року 8 рублїв або 16 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация експедиция »Руслана« під ч. 9 **ул. Коперника (Лїндого ч. 9.)** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надсланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Зміна статута і ординациї

виборчої до галицкого сойму, внесена на вчерашнім засїданю сойму пос. Романовичем, не була несподїванкою для руских послів о стілько, що від лїт рускі посли домагали ся такої зміни в обох указаних пос. Романовичем напрямах. Тому рускі посли піддержали се внесенє, голосуючи за відосланєм єго до окремої комісиї, зложеної з 18 членів. Рускі посли повитали би проєктовані зміни навіть з радостию, наколи би могли набрати пересьвідченя, що комісия ad hoc займе становище обєктивне і справить ті гріхи і грішки, які находять в теперішнім статутї, та що зміною виборчої ординациї усуне і ті надужитя, які тут і там практикують ся в нас при теперішних посередних виборах з сїльскої куриї.

Теперішний статут соймовий вийшов з централїстичного варстату покійного нїмецкого архицентрала, Шмерлїнґа. А уложили сей статут механїчно і після з гори означеної шабльони канцеляриста Шмерлїнґа, люди, що не знали нї історичних, нї національних, нї суспільних відносин поодиноких коронних країв. Механїчні ті канцеляристи знали лише те, що в провінциях судетских, альпейских та на Буковинї мали они зложити такий статут, який би давав нїмецкому елєментови перевагу над Славянами, а в Галичинї такий, щоби посли з куриї сїльскої рівноважили послів з других курий. Шмерлїнґ не знав ще рівноправности національної, і длятого не було навіть згадки про таку рівноправність анї в жовтневім дипльомі з 1860 року (Ґолуховского), анї в єго патентї лютовім.

В судетских і альпейских краях сконструовано проте штукою перевагу Нїмцїв над Славянами тим способом, що нїмецким містам, нїмецкій (тодї ще) шляхтї і нїмецким торговельним палатам дано чисельну перевагу над сїльскою в части славяньскою куриєю, а в Галичинї зложено чисельну пропорцию послів так, щоби на случай потреби австрийскими льояльними послами з сїльскої куриї можна було зашаховати »революцийні« польскі елєменти з міст і більшої посїлости. Сїмдесять чотирох послів селяньских мало держати на увязи польску шляхту і польских міщан, тих самим, що робили колись антиавстрийску революцию. Такі — обєктивно судячи — були укриті тенденциї Шмерлїнґа.

Шмерлїнґ не мав на оцї в Галичинї національні відносини і зовсїм не подбав о се, щоби рускій части Галичини дати таку репрезентацию в краєвім законодатнім тїлї, щоби руский нарід мав спроможність боронити своїх національних інтересів з успіхом.

Маєр в своїх мемоарах про Шмерлїнґа каже, що сей «Staatsmann» (?) з цїлою недбалостию (nonchalance) положив основи до австрийскої конституциї і тим викликав ті невзгодини і ті національні боротьби, які по нинї ведуть ся у всїх краях о мішанім населеню. В судетских і альпейских краях дав він перевагу Нїмцям, в Галичинї підготовив ґрунт до divide et impera.

Що наміри Шмерлїнґа потерпіли з часом тут і там фіяско, се нинї всїм звісно. Чехи вивернули єго намір до гори ногами тим, що частина шляхти станула по сторонї ческого народу, а богато міст очешило ся. Майже те саме сталось в Країнї і почасти в Гориції (проти Італїянцїв). На Мораві рівноважать ся посли славяньскі з нїмецкими і лише нїмецка шляхта надає перевагу Нїмцям, а в Галичинї сталось так, що шляхта польска захопила для себе переважну часть мандатів з сїльскої куриї, а то переважно на шкоду Русинів.

Краєвий статут і тїсно з ним звязана виборча ординация потребують проте поправи і то дуже основної, але і справедливої. В мотивах, які подав пос. Романович в своїй річи вторковій — на жаль — не могли ми добачити тої основности, а тим меньше справедливости. Пос. Романович мав на оцї лише ту засаду, ne quid res polonica detrimenti capiat. На становище абсолютної справедливости він не зніс ся.

Чи внесенє єго увінчає ся успіхом? — ми дуже сумнїваємось. Але добре, що бодай розведе ся над сею пекучою справою якась поважна — надїємось — дискусия.

Промова посла Барвіньского

при справозданю шкільної комісиї з діяльности II департаменту Видїлу кр. на засїданю кр. сойму д. 2 цьвітня 1900.

Високий Сойме!

Я зголосив ся до розправи над справозданєм шкільної комісиї з діяльности II. департаменту кр. видїлу, щоби порушити дві справи. Іменно перша справа т. є. засновуванє заводових шкіл в нашім краю, котрих, як всїм загально відомо, є незвичайно мало. Наколи порівнаємо наш край з иньшими австрийскими краями, прийдемо до переконаня, що дїйсно в нашім краю та справа стоїть дуже слабо. Однакож мушу тут піднести справу, котра специяльно обходить мій повіт виборчий — брідский, з котрого роблено два рази заходи о заснованє школи, не повної заводової, яка вимагає значного накладу, але щоби бодай основано взірцевий варстат. Розходило ся іменно о то, щоби в містї Залізцях, котре є осередком килимарского промислу, засновано взірцевий варстат. Я сам на місци переконав ся, що громада радо понесла би певні жертви для такої школи, ще дала би уміщенє і ще може причинила би ся хотьби якою дрібною квотою на удержанє такого варстату.

Однак о скілько знаю з актів видїлу кр., промислова комісия при кр. видїлї вислала там делеґата п. Навратіля, і сей осьвідчив ся против заснованя, мотивуючи се тим, що там нема условій до того. Я не можу тут рішати о сїй справі як нефаховий, але менї відомо, що Залізцї виробляють дуже красні килими, бо я сам такі звідтам купував, і що цїла околиця займає ся тим промислом. Отже суть там услівя дані, щоби там утворити якийсь осередок, де би могли образувати ся відповідні промисловцї і знайшли певний зарібок. Тут жалують ся, що через подїльність селяньских ґрунтів селяньство підупадає і хотять утворити щось в родї селяньских майоратів. Але де-ж має та часть людно-

---

13

ГЕНРИК ІБЗЕН.

Як ми мертві воскреснемо.

(Далї).

ПРОФЕСОР РУБЕК
по хвилї.

Чи гадаєш, що я провинив ся?

ІРЕНА.

Так.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

— Провинив ся в тім, що ти називаєш своєю смертю?

ІРЕНА.

— Провинив ся в тім, що я мусїла умерти.

Переходить у байдужний тон.

Чому не сїдаєш, Арнольде?

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Чи можу?

ІРЕНА.

Так. — Не змерзнеш — не бій ся. Бо не здаєть ся менї, аби я вже так цїлком зледоватїла.

ПРОФЕСОР РУБЕК
присуває собі крісло до стола і сїдає.

От так Ірено. Сидимо тепер обоє як за давних часів.

ІРЕНА.

І в деякім віддаленю від себе. Також як за давних часів.

ПРОФЕСОР РУБЕК
присуваєть ся близше.

Тодї мусїло так бути.

ІРЕНА.

Мусїло?

ПРОФЕСОР РУБЕК.
рішучо.

Так, мусїло бути деяке віддаленє між нами.

ІРЕНА.

Чи справдї, Арнольде?

ПРОФЕСОР РУБЕК
говорить далї.

Тямиш, що ти відповіла менї, коли я питав ся тебе, чи не хотїла би ти менї товаришити в далекі краї?

ІРЕНА.

Я піднесла три пальцї до неба і присягла піти за тобою на край сьвіта і до кінця житя. І служити тобі у всїм. —

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Як модель до мойого твору —

ІРЕНА.

— в свобідній, нїчим незакритій нагости —

ПРОФЕСОР РУБЕК.
зворушений.

І служила ти менї, Ірено, — так охочо, — так радо, і без застережень!

ІРЕНА.

Так, усею розбурханою кровю серця своїх молодих лїт служила я тобі —

ПРОФЕСОР РУБЕК
притакує головою і дивить ся на неї вдячно.

Сьміло можеш сказати се.

(Далї буде).

сти, котра не буде посїдачами сих майоратів, найти прожиток для себе? Треба щось для неї зробити, а таке жерело прожитку відкрили би заводові школи. Не перечу, що сойм, кр. видїл і промислова комісия зробили дещо в сїй справі, що позасновувано у нас подекуди заводові школи, але того всего за мало і належало би більше уваги звертати на то, щоби отворити людности дорогу до промислових занятий. Проте звертаю ще раз увагу і видїлу кр. і промислової комісиї на потребу заснованя взірцевого варстату килимарского в Залізцях.

Друга справа, яку хочу порушити при нагоді того справозданя, є консервация історично-артистичних памятників в нашім краю. Справоздане висказує погляд, мовби то в східній части нашого краю мало було таких памятників бо задля наїздів Турків і Татар ті памятники обернули ся в руїну. Я не перечу, що сї наїзди дуже великі зробили спустошеня в нашім краю, іменно в східній єго части, однак мимо того лишило ся ще дуже богато дорогоцїнних памятників будівництва, різьби, живописи і ин. останків історично-артистичних, на котрі треба би звернути більшу увагу, як доси звертало ся. Всїм може відомо, які дорогоцїнні памятки містили ся в монастирі в Краснопущі. Був там іконостас цїнений на 100.000 зр. Пригадуєте собі, Вп. панове, що минувшого року згорів той іконостас разом з церквою. Але і в иньших місцях грозить то само історичним памятникам. Назву тут місто Богородчани, де находить ся також дорогоцїнний іконостас, котрого вид уміщено навіть в знанім видавництві «Österreich-Ungarn in Wort u. Bild». А де-ж він уміщений? — в церкві деревляній, маленькій, окруженій жидівскими хатами, а знаємо, що через неосторогу, яка буває серед тої людности, дуже часто повстає пожар і може кождої хвилї довести до того, що стало ся минувшого року в Краснопущі. Позволю собі також звернути увагу В. Сойму на Рогатин, де є також цїнний іконостас, що був тут на археольоґічній виставі свого часу, а оцїнений є знавцями штуки яко дуже дорогий. Дальше згадую н. пр. старинну церкву в Галичі, що-до котрої навіть збір консерваторів робив дослїди, однак справа, не знаю з яких причин до нинї загрязла і не може рушити наперед. І не треба далеко шукати, коли говоримо о тій справі; перейдїм ся по самім Львові, загляньмо до церкви Успенія Пр. Б., св. Пятницї, св. Миколая, св. Онуфрія, а всюди найдемо дорогоцїнні памятки історично-артистичні, котрі вповнї заслугують на те, щоби їх консервувати. А коли перейдемо ся по церквах і монастирях в краю, то найдемо там на хорах, або на стрихах та в иньших криївках нераз дорогоцїнні річи, котрі нищать ся зовсїм несьвідомо, бо люди, що ними завідують, часом не мають потрібного заводового знаня і образованя і не потрафлять тих річий оцїнити.

Можна багато о тих річах сказати. В самім справозданю кр. Видїлу згадано, що презес комісиї консерваторів радник двору Др. Цьвікліньский мусїв виїхати до Чорткова, щоби там застановити руйноване цїнного памятника архітектури, але вже поневчасї. А такі річи дїють ся неустанно, і тут на підставі інформаций засягнених від людий, що там були, можу сказати, що в Раківци над Днїстром є старинний замок з XIV. ст., котрий під зглядом архітектонїчним заслугує на увагу і консервацию. На нещастє замок той перейшов в посїдане жида, котрий єго розбирає і з того каміня будує стайнї та на иньші подібні уживає цїли. Здає ся менї, що ми повинні на то звернути увагу, щоби такий вандалїзм в нашім краю застановити, щоби ті дорогоцїнні памятники ратувати перед загибелию і то було би в першій лїнїї задачею збору консерваторів.

Коли вже я о сїй справі заговорив, то позволю собі звернути увагу В. Сойму, що кошта, які край наш ложить на консервацию історичних памятників, є незвичайно скромні. Я сам є від кількох лїт справоздавцем рубрики VIII. краєвого буджету, до котрої належить власне консервация тих памятників. Коли я обняв сей реферат, то рубрика та обертала ся звичайно в сумі 20—24 тисяч зр. Так моїм скромним змаганям, як і щедрости буджетової комісиї і В. Сойму удало ся ту рубрику трошки подвигнути до висшої цифри так, що в минувшім роцї дійшла до 43.420 зр. Можна би думати, що сума то досить поважна на сї потреби, але коли близше приглянемо ся, на які цїли обертає ся ті гроші, то кождий мусить признати, що є занадто скромна, щоби могла покрити ті потреби з кождим роком зростаючі. В тій сумі уміщено також удержане архівів, актів городских і земских у Львові і Кракові, а то саме вже вимагає 10.820 зр. так, що на властиву консервацию історично-артистичних памятників лишає ся сума троха більша як 30.000 зр. Але знов з тих 30.000 зр. щорічно йде тепер 10.000 зр. на реставрацию катедри в Кракові так, що на решту краю лишає ся ледво троха понад 20.000 зр. Менї здає ся, що така сума на цїлий край є занадто скромна, щоби вдоволити могла всїм потребам.

Не ставлю тут жадного внесеня в тій справі бо буде до того нагода, коли прийдемо до реферату над тою рубрикою в комісиї буджетовій а зглядно в В. Палатї. Тодї позволю собі звернути увагу так буджетової комісиї, як і В Сойму на потребу підвисшеня сеї рубрики.

Але ще одну річ хочу при сїй нагоді порушити, а іменно що до самих консерваторів. Не хочу перечити їх знаня, їх змагань і щирих трудів поношених коло консервованя тих памятників. Противно, мушу сказати, що є в тім зглядї велике старанє, однак їх сили не вистарчають на се, щоби вдоволити всїм потребам, а розуміє ся, дуже часто треба на місце поїхати, а навіть шукати за такими памятниками, які би вимагали консервациї. Потреба частих поїздок по краю, та консерватори будьто задля иньших своїх занятий, будьто також і задля старшого вже віку не всї можуть ті задачі сповняти мимо найщиршої волї. З Русинів засїдають в комісиї консерваторів лише два члени, а іменно проф. Др. Шараневич і крил. А. Петрушевич. Обидва они вже старші віком люди не могуть так часто виїзджати, щоби пересьвідчити ся о станї тих памятників або розглянути ся за такими, котрі би вимагали консервациї. Длятого позволив бим собі звернути увагу самих консерваторів, як і Академії Наук в Кракові (скілько менї відомо, дає она свою опінїю що-до іменованя консерваторів) а також ц. к. правительства, котре предкладає консерваторів до іменованя мінїстерству просьвіти, щоби при найблизших іменованях узгляднено більше Русинів, а скажу се без перехвалки, що між Русинами можна нинї, іменно між молодшими силами, найти людий уздібнених, заводових, котрі могли би краєви віддати важні прислуги.

Допись.

Листи з Бразилїї.

I.

Як ми виїхали зі свого родимого краю, сїли ми на тую шифу. Боже наш, Боже! Плачемо враз з дїтьми, а шифа ся колише. Ми гадали, що тут погинем, але так ся не стало. Бо Господь Бог так дав, що страх відлетїв, а веселість наступила. Кілька разів шифа тріщала і перевертала ся, як була буря, але Господь Бог нас вибавив з того. Їхали ми через воду 28 днїв. Приїхали ми на виспу; були ми там чотири дни. Що там дїтий померло, Боже мій Боже! Нарід чорний як земля, говорить до нас — ми не розуміємо, тай плачемо, що ми бідні зробимо, що ми не знаємо, що они говорять. Але незадовго прийшов бефель: котрі хтять їхати до Парани, а котрі до Сам Павло (Saint-Paulo). Зробив наш нарід крик великий; бо був нарід розмаїтий: були Русини, Італїяни і Нїмцї. А тодї наш руский нарід крикнув: до Парани! — Бо в Сам Павло не дають землї, но тілько на роботу, а руский нарід був ся довідав, що в Паранї дають землю. І поїхалисьмо далї. Десьмо заїхали: до Ріо Жанейро. Там ми позлазили і там були пару днїв, а з Ріо Жанейро сїлисьмо на шифу та їхалисьмо ще 4 дни до Парани.

В Паранї сїлисьмо на колїю, приїхалисьмо до Куритиби. В Куритибі з колїї забрала нас полїция до бараків. Були ми на бараках через цїлий місяць. Місяць ся скінчив — тодї уряд забирає нас на кароси, далї везе. А де везе: на другі бараки. Одні їхали, другі лишили ся в Куритибі. А нас 300 фамілїй приїхалисьмо на компулярку (?). З Куритиби буде 7 миль. Побули ми пару днїв: як піде дощ — через пару недїль! Тодї нарід збирає свої пакунки і забирають ся до Куритиби. Іно прийшли на портонґ під Куритибу, зараз салдати вийшли з міста і не допустили нас до міста. Зараз нас займили, як тії вівцї, наперед себе назад на компулярку. То дїяло ся в саму велику пятницю. Прийшли сьвята Великодні. В Ґалїциї сьпівали Христос воскресе!, а ми в Бразилїї з дїточками сльози проливали.

По сьвятах Великодних зараз до роботи. А до якої роботи: дорогу робити до кольонїї. Робили Талїяни та поутїкали, а наш руский нарід мусїв зробити. Сїм миль дороги ми мусїли гори камінні лупати. Одні робили, а другі втїкали помежи Бразилїянів. Було до 300 фамілїй; іно ся лишило 100. Тих сто фамілїй через оден рік жили однов »пальмо« (?). А на другий рік мали вже свою капусту; називає ся »кова«, що в Ґалїциї худоба їла. На третий рік декотрі мали кукурузу, то вже троха лекше було. Вже на сей четвертий рік маємо, Богу дякувати, кождий до котрогось часу — на рік не буде! Патати маємо замість ґалїцийских бараболь. Фасоля чорна народить ся добре. Декотрий має ще по 10 лїтрів жита; сїяли, то не зародило ся. На солому дало, а на зерно нї. По иньших кольонїях, то родить ся файне жито, що аж продають. Але яке жито в Бразилїї сїють: яре, бо озиме не буде. Таке тут добро в Бразилїї!

Уряд обіцяв хати поставити. Деревяні поставив? З тростини, що вітер куда завіє, туда вийде! В Ґалїциї лїпша куча на безроги, як в Бразилїї хата. А упімнути ся нема в кого, і нема кому за нами впімнути ся.

(Конець буде).

З полїтичного поля.

Болгарска телеґрафічна аґенция доносить, що кн. Фердинанд віддав реґенцию ґабінетовій радї і виїхав до Сан-Ремо, аби відвідати перебуваючу там, свою родину. У Відни сю подорож кн. Фердинанда уважають дуже загадочним явищем. Прогулька князя на італїйску Рівієру дає причину найріжнїйших комбінаций. Після вістий зі столицї Болгариї, панує там велике незадоволенє, звернене виразно против особи пануючого. Дневники болгарскі висказують ся про князя в тонї просто неприличнім. Жадають нї меньше, нї більше, як прогнаня Фердинанда з Болгариї, а уживають при тім слів, які не надають ся до повтореня. Князь носить ся тепер з гадкою оголосити своє князївство »независимим« королївством. Для догодженя своїй амбіциї піддав ся зовсїм під впливи Росиї та зробив для неї богато концесий, а ще більше наобіцював. Се здискредитувало єго так в опінїї краю, як і заграницї. А тепер нагло затужив за дїтьми, що перебувають на Рівієрі. Виїзд з Софії відбув ся в великій тайнї і з обїздом через Філїпополь. У Відни кн. Фердинанд перебуває incognito. Не приняв єго цїсар, анї навіть з ґр. Ґолуховским не зносив ся. Поголоска догадує ся, що князь поїде передовсїм до Cannes, де перебуває вел. княгиня Мария Павлївна з 18-лїтною донькою. Кн. Фердинанд хоче жениханєм перемочи критичну для себе хвилю.

З Трансвалю доходять вісти, що дивизия Кольвіля з кіннотою ґенерала Френха повернула до Блємфонтен. Знищенє водотягів дає ся відчувати дуже прикро. З Лявренцо доносять, що всї копальнї в Трансвалю застановлені минувшого тижня в четвер. Занятих там анґлїйских робітників видалено з Трансвалю. З Нового Йорку телеґрафують, що секретар мінїстерства внутрішних дїл Давіс, який перебуває в Преториї, подав ся до димісиї, бо єго підозрівано о симпатиї для Боерів. Димісию принято. Супротив справоздавця New York Herald-а, заявив Давіс, що здобутє Преториї є неможливе, і що анґлїйскі війска не зможуть нїяк дістати ся до міста. Претория окружена доокола горбами, на яких уставлено знамениті армати системи Крупа і Крайзота.

Атентат на кн. Валїї. Бюро Вольфа доносить, що до кн. Валїї, котрий приїхав до Брукселї в переїздї до Копенгаґи, стрілив на зелїзничім двірци якийсь 16-лїтний виросток. Коли вже поїзд рушив, напастник вискочив на ступінь і стрілив два рази, не влучаючи нїкого. Третому стрілови перешкодив зелїзничий урядник, що надбіг та ударив по руцї убийника. При арешто-

вавю найдено в кишенях недоспілого анархістичного героя богато ґазет анархістичних. З емфазою заявив він, що не жалує свого кроку, та сповнив би єго ще другий раз. Уся праса осуджує як найострійше сей новий прояв анархістичного, умислового збоченя. Сконстатовано, що справця замаху є Голяндцем, називає ся Сіпіро, з заводу бляхар, замешкалий коло Брукселї. Навіть винайдено слїди *голяндского заговору* против Анґлїї. Теперішний напад на наслїдника анґлїйского престола кн. Валїї мав бути местию *за послїдні кривди Боерів...*

Новинки

— При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновленє передплати. При сїй нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які-небудь залеглости о остаточне їх вирівнанє. Ми зневолені оплачувати все готівкою, тому не можемо на будуче нікому уділяти кредиту, отже Адміністрация була би приневолена при дальшім триваню залеглостий висилку часописи безусловно здержати.

— **Концерт в честь Тараса Шевченка** устроєний минулої недїлї черновецкими товариствами в сали »Народного Дому« — випав дуже величаво. Усї верстви рускої публики були на нїм численно заступлені, а то почавши від достойників гр. католицкої і гр. прав. церкви, а скінчивши на мужиках, що підносимо з великим признанєм. Усї точки проґрами випали взагалї добре. По виголошеню вступного слова проф. Єр. Пігуляком повитаним грімкими оплесками — відсьпівано з великим одушевленєм: »Ще не вмерла Україна«. Сьпіви, особливо квартети, випали дуже гарно, тож розентузиязмована публика кожду руску пісню щиро оплескувала Те саме дісталось і п-нї Ясеницкій за прегарну і з повним артизмом відограну Гржімального »Балляди« і п. Лушпиньскому за декламацию »Кавказ«. Буковиньский »Боян« поступив взагалї послїдними часами дуже наперед і то завдяки щирій і невтомимій працї п. М. Левицкого. — По концертї відбув ся комерс, на котрім промовляв п. О. Попович і навязуючи до ідеалів полишених нашим ґенїєм — пив за здоровлє руских гостий, а відтак проф. Пігуляк в честь руских женщин. Почім наступили продукциї »Бояна«, а по них промовляв іменем українсько-рускої академічної молодежи голова руск. укр. акад. товариства »Союз« п. Михайло Івашко. По єго промові роздали ся знов на сали звуки пісні: »Ще не вмерла Україна«, котру сьпівала цїла публика стоячи і з незвичайним одушевленєм. Іменем мужиків говорив господар із Садаґури п. Ґрещук, висказуючи радість із тої солїдарности, яка панує між рускою інтелїґенциєю а мужицтвом. Потім гостї зачали поволи розходитись.

— **До справозданя з соймового засїданя** (з середи) додаємо: Внесенє пос. Вуйціка о обмеженю посїданя дворів відкинув сойм a limine, хоч по нашій думцї можна було се внесенє відослати до аґрарної комісиї і відповісти пос. Вуйцікови на єго социялїстичний подекуди фаєрверк. Через відкиненє внесеня зроблено з пос. Вуйціка мученика. Рішуча відповідь на єго внесенє була би мала свій ефект. А так скажуть: більшість соймова бояла ся увійти в суть справи. Пос. Среднявский мотивував своє внесенє о будові вузкошляхової зелїзницї з Подґужа через Мисленичі до Любня, а пос. Новаковский промовляє за уділенєм запомоги погорільцям Торок. При справозданю сїльної комісиї домагав ся пос. Барвіньский лучшої контролї при продажи соли, обниженя цїни і улегшеня в набуваню сировицї. Пос. Винничук критиковав поведенє правительства при роздаваню сировицї, через що упадає годівля товару. Пос. Стояловский домагав ся обниженя цїни соли, усуненя кривд, які терплять робітники в сільній копальни в Величцї і Бохни і закипув послам галицким, будьто они про обниженє цїни соли зовсїм не дбають. Стояловскому відповів пос. Вахнянин в сей спосіб: Цїна соли є справою договору між австрийским а угорским правительством. Галицкі посли підняли проте питанє обниженя цїни соли в угодовій комісиї австро-угорскій з всею рішучостию і домагали ся обниженя топки соли на 7—8 кр. Правительство австрийске показало ся однакож дуже твердим. Обниженє топки соли о 1 кр. нанесло би скарбови убуток в висотї $1^1/_2$ мілїона зр. Обнижено проте лише сіль для худоби. Бесїдник відпер заміт о. Стояловского. По промові референта Меруновича закрито засїданє о 3. годинї зполудня. Слїдуюче засїданє в пятницю. Пос. Окуневский вніс в соймі, щоби громадам дано право означувати полїцийні години при людових забавах (по коршмах).

— **Шкільна комісия соймова** відбула вчера засїданє, а предметом розправ був проєкт закладаня в краю висших видїлових шкіл мужеских, з котрих би виходили молоді люди, спосібні до адміністрацийних заводів канцелярийних, купецких та промислових. Розправи були оживлені тим більше, що пос. Вахнянин піднїс в комісиї рішучо питанє викладового язика в сих школах. Питаня сего комісия ще не порішила.

— **Маніпулянткам** почтовим і телеґрафічним підвисшило мінїстерство торговлї місячну платню. Від тепер будуть они побирати висшу платню о 10 корон місячно по чотирох лїтах, а не як доси було, по пятьох. Доси виносила найвисша їх місячна платня 100 кор., а тепер піднесено єї на 150 корон. Се розпорядженє входить в житє з 1. липня с. р., але обовязує оно о стілько взад, що дотеперішні лїта служби маніпулянток вчислить ся їм при нормованю платнї.

— **З Янова** під Львовом пишуть: Старанєм янівских християн завязала ся позичкова каса системи Райфайзена. Але що не було відповідного льокалю до поміщеня каси, то звернено ся до ради громадскої о відступленє їм одної комнати. Тимчасом в радї громадскій, де засїдає 10 жидів і 10 християн, мав рішаючий голос бурмістр міста жид, Візенберґ, — прошенє відкнено. Наколи би причиною відмови був недостаток місця, або що иньшого, можна би се ще переболїти, але причиною сего був християньский характер товариства. Християнам в Янові не вільно, як видко, ратувати ся против жидівскої лихви.

— **Новий винахід**. Др. З Станецкий, асистент при катедрі електротехніки на львівскій політехнїцї, винайшов нові акумулятори, які будуть мали велике значінє для розвою електротехніки. Замість повних уживає др. Станецкий подїравлених плит з дуже твердого зелїза. Сї акумулятори суть сильнїйші від всяких иньших, яких доси уживано, а при тім є о много легші від давних. Патент для сего винаходу виробляє ся в Берлинї, а вже тепер переговорюють деякі богаті віденьскі фірми з винахідником, щоби патент закупити на Австрию.

— **Герой, яких мало**. Перед трибуналом орікаючим у Львові станув позавчера якийсь Людвик Павликовский. Є се молодець лїт 29, з сьвітовою огладою, а зверхним виглядом зовсїм не показує, що покінчив лише трету клясу народної школи в Бережанах. По тих »студиях« вступив він на науку до пекаря, але по роцї утїк і блукав кілька лїт без занятя. Вкінци став за диюрнїста при судї в Мостисках, оженив ся і здавалось, що вже устаткував ся. Але єго натура не дала єму довго на однім місци лишити ся. Перенїс ся до Скалата, потім до Стрижова, Решова; там покинула єго жінка. Без великого болю по єї втратї помандрував до суду в Перемишли і ту скінчив свою »судейску« кариєру. Маніпуляциї зі стемплями гнали єго з місця на місце, а в Перемишли переборщив і опинив ся без хлїба. Однак дбав він за той час про свою будучність та всюди повиставляв сам собі сьвідоцтва з урядовими печатками. При тім всїм не забував він в кождім містї свого побуту зарвати людий на більші, або меньш. квоти. Щоби пізнати ширше сьвіт, виїхав він до Відня, але там єму не подобало ся і повернув назад до рідного краю. Вкоротцї по повороті допустив ся крадежи і перший раз засуджено єго на вязницю. Пересидїв в нїй шість тижнїв, а потім пустив ся в дальшу мандрівку. Обїхав цїлу Галичину, представляв ся всюда яко академік, видурював датки і крав, що попало в руки. На основі кількох поручаючих листів одержав він місце домашного учителя; тут допустив ся в кількох днях цїлого ряду крадежий і утїк. Перебував від тепер в Бродах, Хшанові, Раві, Стрижові, мешкав там головно в готелях, в день і в ночи крав, а за мешканя платив старими паперами »на застав«. Сї міста були головним тереном єго злодїйских операций. В однім місци заручував ся, деинде осьвідчав ся, ту крав годинники, там убраня, книжки, не гордував нїякими грішми: десятка, корона чи крейцар мали у него все вартість. Потім приїхав до Львова, украв документи одного правника і виїхав на »провінцию«. Був в Жовквї, Хшанові, Андрихові, Лїмановій, а вкінци дістав ся на основі скрадених паперів до монастиря ОО. Цистерсів в Щижицї. Там був місяць, позичив 40 корон у ігумена монастиря мнимо на сплату своїх довгів, а в дїйсности собі на дорогу. З тим утїк до Живця, звідси до Бєльска і Скачова, а потім до Праги. Незнаний нікому мантив всїх, кого удало ся. Зичив гроші у ігуменів, сьвящеників, клєриків і не гордив також сьвітскими довгами. В Празї стрінув ся з полїциєю і за єї порадою виїхав до Відня, де найшов заохорону в монастири ОО. Францїшканів. По короткім там побутї вернув знов до Галичини, вже яко клєрик II року краківскої семинариї, і ту під покровом свого духовного стану зарвав в неоднім місци більші, або меньші квоти. Але сонце щастя зачало для него вже заходити. В страху перед рукою справедливости переносив ся з місця на місце і вкінци попав в Кроснї в руки полїциї. Тепер станув сей герой перед судом за сотки обманьств та крадежий. Розправа потриває кілька день, а проводить єї радник Адамский.

— **Еміґрация жидів** з Румунії до Угорщини збільшила ся в остатних часах до сеї степени, що угорске правительство було приневолене обмежити їх наплив до краю постановою, що лише тих жидів видалених з Румунії можна впустити до Угорщини, які викажуть ся постійним занятєм.

— **Новий злочин в Конїц**. Сими днями найдено в Конїц дві неживі особи, що упали жертвою самоубийства або скритоубийства. Є ними жена і донька одного зарібника. Здає ся, що ся подія лучить ся зі справою Вінтера.

— **Небезпечний тютюн**. В Містеку в Чехії стала ся оподї така пригода: Челядник пекарский Гавптфляйш, що мав звичай по вечері закурити собі люльку, наклав, як звичайно до люльки тютюну і закурив. Ледви що то стало ся, як роздав ся страшенний гук; люльку розірвало на дрібні куснї, середні вікна в пекарни разом з рамами порозривало, а навіть і вікна з надворку вирвало з завіс. Челядника страшно попарило і повиривало тїло кусними з лиця, волосє зовсїм обсмалило, а очи напухли як кулаки і нещасливий в першій хвили був ослїп. Єго відвезено до шпиталю і він там, коли трохи прийшов до памяти, сказав лиш то, що в тютюнї був якийсь малий звинений листочок. Здає ся, що в тім листочку містив ся динаміт.

— **Пів мілїона корон** програв в Монте Карльо в трох днях американьский мілїярдер, Вандербільд, а розведена з ним єго жена, що також дивним дивом саме тодї приїхала до Монте Карльо, програла четвертину того, що єї муж. — Як великі суми гроший пропадає в сїм домі гри, може посьвідчити факт, що чистий дохід в минулім роцї виносив там 45 мілїонів корон.

— **Тяжка оселя червоноскірих Індиянцїв**. На териториї Індияна в Сполучених Державах північної Америки є місцевість Сервія, якої червоноскірі мешканцї відзначають ся незвичайною заживностию. Нема між ними майже нї одної дорослої особи, що важила би меньше, як 100 кґ., і то не лишень мущини, але і женщини. Женщини перевисшають навіть мущин під тим зглядом. Зпоміж 206 мешканцїв Сервії лишень 12 мущин важило по 120 кґ., а тимчасом 15 женщин доходило до ваги 150 кґ. Одна 16-лїтна Індиянка важила повних 120 кґ, а пекар сеї тяжкої місцевости важив ще по смерти 175 кільоґрамів.

Телеґрами.

Відень, 5. цьвітня. Цїсар відобрав нинї присягу від нового мінїстра a latere ґр. Шенїого.

Відень, 5. цьвітня. Прибули сюди угорскі мінїстри Сель і Люкач. Причиною поїздки є мінїстерскі конференциї над спільним буджетом. які зачиняють ся нинї в мінїстерстві заграничних справ. Завтрішній, послїдній конференциї буде проводити сам цїсар.

Льондон, 5. цьвітня. Послїдні вісти з Оранії родять тут невдоволенє; не можуть здати собі справи, чому Робертс, Френч і Кольвіль вернули до Блємфонтен, не заатакувавши Боерів. Надто побоюють ся, що армія Робертса не буде могла заосмотрювати ся водою, бо надійшли певні вісти, що Боери всї водопроводи висадили у воздух.

Одесса, 5. цьвітня. Заряди зелїзниць полудневo-західної і надморскої відмовляють речинцевої достави товарових ладунків, з причини недостатку возів, які заняло для себе мінїстерство війни.

Льондон, 5. цьвітня. Трансвальске правительство оголосило перед кількома днями, що анґлїйскі мешканцї Йоганесбурґа і Кріґердорфу мають опустити край в протягу 48 годин, а всї другі аж до 5. цьвітня.

„65 кр.“ пів кіля незрівнаної доброти кави ароматичної, рівнаючій ся найлїпшим родам, до набутя лишень в торговлї

ЛЕОНАРДА СОЛЄЦКОГО

у Львові, ул. Батория ч. 2. 13—30

5 kg. мішочки franco до кождої стациї почтової.

Помимо що вовна і розгар подорожіли о 30% — продає **ковдри і матераци** по давних низьких цїнах лише специяльва робітня і маґазин постели

30—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР**

Львів, Коперника ч. 5. Цїнники даром.

Малий фейлєтон.

Ізза віна.

На довірю у війта зійшло ся пів села народа. Кождий мне шапку в руках та дивить ся цікаво в хатні двері.

Урядник вийшов вкінці; звідсіль його завели до Федора.

Почав продавати на ліцитациї хату Федора.

Довгу було пятьдесять риньских — заскаржив їх жид, що поклав Федорови хату.

Стануло трех жидів. Мужики похнюпили в низ голови: ніхто із них не купує...

Де вони куповали би свойого брата хату! Вони знають, яке то щастє лишити ся без хати. Ся хата лежала би їм на сумлїню увесь вік...

— Пятьдесять! хто дасть більше? — крикнув урядник.

— Я дам пятьдесять два — дає оден жид.

— Пятьдесять два! Хто дасть більше?...

— Пятьдесять пять! — каже другий.

— Пятьдесять пять! Хто дасть більше?...

— Пятьдесять шість! — крикнув Моріц та махнув рукою, — ось то вже не дам більше!...

Жиди поговорили між собою тай пішли геть.

— Патьдесять шість! хто дасть більше? — питає урядник.

Ніхто не відзиваєть ся.

Федів стоїть та дивить ся мрачним оком кругом себе.

— В перше!... Пятьдесять шість, в друге!... і... і... трете!..

Іще раз заїхав до війта попоїсти — та десь і вино з'явило ся не столї (казали люди, що Моріц поставив — так не знати!...).

З полудня виїхав його віз зі села. — Люди знов кланяли ся до землї, та як їх лише минув, відхрещували ся від нього.

Прийди досьвіта, з полудня, чи у вечері в шинок — пє Федір на загибіль. Заробив що, та вже й з шинку не вилазить. Він йому рідною хатою..

Деколи стямить ся, хотїв би вилїзти із сього багна, так щож!... Для кого буде робити, з ким буде жити?...

Сею думкою вдоволяє себе, ллє в рот та оглядає ся за другою.

З Кузьмінци, 25. серпня 1898.

А. К.

ГОСТИНА.

Прийшов наглядник, покликав його.

Де? куди?... Може вже випишуть його на роботу, а може знов який протокол?... От вчера не кликав інспектор до себе? не питав, що приніс Грицько з роботи?... Не дурний сказати!... Або то не може кождому лучити ся, що от найде нового, чи дасть хто на »дзиґар« тютюну!... Ну, так що-ж, що не сказав? Кривий замельдував ся сам до інспектора та й до чиста розказав, що Грицько приніс і тютюну капку і сїрник, та всадили бідного Грицька в кайдани... Але чого се знов нинї покликали?...

Цікавість перла його, що аж страх. Вже хотїв поспитати наглядчика: чого се його покликали, — та коли почув гострий його хід за собою, а як іще відвернув ся та побачив нахмарене лице, відійшла його охота випитувати.

Нараз промайнула йому через голову нова гадка, однак він не вірив в неї, прогнав її від себе.

— Ет, хто би там до мене навідував ся!... Хоч... Та воно правда, четвер... А може жінка?... Ото, як би приїхала Гануська до мене! Гей, гей! що би то я їй нарозказував ся!... Не знати, як там сердега зібрала сегідь з поля, чи вродило? А дрова... Зима вже ось-ось, а вона бідна певно не має іще чим хати нагріти...

— Прошу ласки пана, — звернув ся до наглядчика, — приїхала може жінка?

— А тобі хто говорив?... Тихо! йди далї!

При сих словах вдарив лївою рукою по рукояти шаблї, а в правій позвонив ключами.

Зажурив ся Остап такою відповідю, але гадка, що приїхала Гануська, не давала йому спокою.

Вже перейшли одно подвірє, минули коридор, ще одно подвірє...

О, ту водили його вчера до інспектора, там якось до канцеляриї, там знов лежав у шпитали три неділї...

За які гріхи Бог наслав на него таку тяжку кару, що він занедужав на очи! Якби то здоровля, то й на роботу післали би, або може приділили би до варстату. Ба, коби видів на очи, то вже відси побачив би свою Гануську... Може вона добре стоїть за тою зелїзною брамою...

(Далї буде).

ПЛАШІВСКА

парова фабрика

дахівок і цегол

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,

Бюро в Кракові, ул. св. Ґертруди ч. 8

поручає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінерберґскої — барви червоної або чорної;

рурки дренові ріжної величини.

Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критєм.

Цїнники і прібки висилає даром.

Упрашає о численні замовленя

5—20 Заряд.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЄСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5½ % і 1% додатку на кошта адміністрацийні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляциєю, над 500 корон тілько за інтабуляциєю на першім місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященики, не посїдаючі реальностий, мусять крім поруки двох ручителїв предложити єще полїсу житєву; обезпечитись можна через »Днєстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінаций.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по **4%**.

Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тілько член обезпечений в »Днєстрѣ«.

Інформациї уділяє Дирекция листовно або аґенти Товариства взаїмних обезпечень »Днєстеръ«.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЄСТЕРЪ“

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, **припоручене** Всч. Духовеньству і всїм вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариятам** всїх **трех** епархій, обезпечає будинки, урядженє домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих**.

Стан фондів ґваранцийних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	62 сот.		486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „	— „		
„ специяльна	1.684 „	80 „		
Фонд основний	72.000 „	— „		
„ емеритальний	18.166 „	60 „		

Тарифи »Днєстра« дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені **шкоди** 1,669.565 кор. 38 сот. **Полїси** »Днєстра« приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечитись **через »Днєстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, представляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Зголошеня о уділенє аґенций в окрестностях **де нема** близько аґентів »Днєстра«, **приймає ся**.

»Днєстеръ« виплатив аґентам по конець 1899 р. провізиї **216.714 корон**.

Інформациї і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЄВИХ в найкористнїйших комбінациях.

Пожички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. »Днєстеръ« на 5½% і 1% додатку на кошта адм.

Львів, ринок ч 10. (дім »Просьвіти«)

Важне для всїх!

На-правляє **КАЛЬОШІ** найгірше знищені

як також виконує **мужеску, дамску і дїточу обуву.**

Чоботи для духовеньства по як найприступнїйших цїнах

З провінциї вистане старий оказ на міру.

ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.

Видає і відповідає за редакцию **Стефан Кульчицкий.**

З друкарнї В. А. Шийковского.